

BENIN

DESEMBRE 2007

per Manel Broch

Pròleg

Davant de la clàssica pregunta: “Cap on vas en el proper viatge” la meua resposta és: Benín. De seguida haig d’aclarir que la **República de Benín** és un país de l’Àfrica que limita al oest amb Togo, a l’est amb Nigèria, amb Burkina Faso i Níger al nord i amb l’Atlàntic al sud. La seva superfície és unes tres vegades la de Catalunya i la seva població s’estima en uns 8 milions d’habitants

Antiga colònia francesa, coneguda pel nom de Dahomey. El país es va independitzar l’1 d’agost de 1960, com a República de Dahomey. L’any 1975, va adoptar el nom actual de Benín, per la badia de Benín, de la costa on està situat el país. Aquest nom ve d’un antic regne africà que es trobava més a l’est, a l’entorn de l’actual ciutat nigeriana de Benín City.

La República de Benín es el resultat artificial de la expansió colonial francesa, que va unir els antics regnes del poble fon (Dahomey i Porto-Novo) amb nombrosos pobles de l’interior, formant la colònia de Dahomey.

1 • Dissabte, 1 de desembre de 2007

BCN – CASABLANCA – COTONOU

El Gustau Dos Santos i jo mateix no hem fallat cap convocatòria des que l’any 2000 vam iniciar la tradició de fer unes petites vacances a cop de pedal per terres africanes. S’incorporen al grup el Raimon Palau, Ramon Bramona i Leonard Jove.

Avui, després de 42 dies fatídics, és el primer dia en que es recupera la normalitat en la xarxa ferroviària. Afortunadament jo no podré comprovar l’eficàcia real, ja que dijous vaig dur la caixa amb la bicicleta i l’equipatge al local de la feina del Ramon.

Després de deixar el cotxe a l’aparcament de la platja prop de l’estació de la RENFE de Badalona vaig fins al local des d’on la família Bramona ens acompanya en cotxe a l’aeroport on ens reunim amb la resta del grup.

AT 963 – BCN – CMN – 2050 -2200

AT 553 – CMN – COO – 2300 -0430

EL vol surt amb 50 minuts de retard. Com només tenim una hora per fer l’enllaç comencem a témer de perdre l’avió. Arribem al flamant aeroport de Casablanca amb el temps més que just. El control de l’equipatge de cabina i una altra revisió de seguretat es fan amb lentitud, ultrapassant l’horari del vol. No obstant, la lògica africana diu que és més important omplir l’avió que complir l’horari establert. El 737-800 de la *Royal* espera pacientment que s’omplin tots

els seients. El vol transcorre amb una curta dormida interrompuda per un segon àpat, que no esperàvem, i algun que altre veí de seient inquiet a més de molestar per la seva obesitat.

2 • Diumenge, 2 de desembre de 2007

COTONOU – PARAKOU

Aterrem a Cotonou a les 5 del matí. Passem els tràmits burocràtics de passaport, sanitat (amb control específic de vacuna de febre groga) i equipatge de cabina amb gran celeritat. Però l’equipatge encara és més ràpid. A la sala de recollida de l’equipatge facturat ja hi ha tres bicicletes que esperen. Les dues que resten ho fan al poc temps.

Preguntem per deixar l’embalatge de cartró de les bicicletes per a la tornada. Un funcionari es fa l’orni. Un guarda de seguretat ens proposa la consigna (pagant per cada dia i per cada embalum). Fem contra-oferta, i li diem si ell mateix ens ho pot vigilar en una altra sala. Sense gaire regateig es fa càrrec de les caixes. Li deixem dos volums, un pel retorn del dia 14 i l’altre pel dia 16. A les set ja estem llestos amb les bicicletes muntades i l’equipatge carregat.

Intentem canviar divises. Avui és diumenge, mal dia. En un hotel de luxe ens proposen un canvi abusiu (així es fan els diners). Anem a la *gare* del ferrocarril. Els festius no hi ha tren.

Fem toms per la ciutat a la recerca de la *gare routière* sense gaire èxit. A les avingudes de Cotonou hi ha carril bici, però no veiem cap bicicleta, a part de les nostres, de motos una infinitat. Al final pactem viatge fins a Parakou amb una furgoneta per 7.000 francs CFA per viatger amb la bicicleta inclosa, total 35.000 CFA (*cefa*) (no hem pogut canviar divises).

17,01 km	15,52 km/h	1 h 13 min
----------	------------	------------

A la furgoneta (tipus Vanette) ens encabim 17 adults i dos infants. Pensàvem que el vehicle aniria més ràpid que el tren (cas d’haver-n’hi) però entre parades i més parades per anar intercanviant passatgers arribem a Parakou a les 17 h. Total 8 hores enllaunats per recórrer 415 km.

Cotonou és el port d’abastiment a Níger i Burkina, per tant, tot el trajecte és un seguit de camions de gran tonatge, més vells del que convindria i molt sobrecarregats. La vegetació és abundant. La temperatura és alta amb alt índex d’humitat. Cel de núvols i clarianes al 50%.

Al voral de la carretera hi ha un seguit de parades ambulants on es ven combustible en recipients de vidre (garrafes i botelles). La gasolina és procedent de Nigèria, el preu de 350 CFA. A la gasolinera oscil·la entre 450-475 FCA (1 euro = 655 FCA).

Com no hem canviat moneda no podem pagat el transport. Un dels disset passatgers s’ofereix a pagar-ho ell i ja li retornarem l’import demà quan fem el canvi. És el Dominique, ha viscut 15 anys a Cuba, parla un castellà perfecte. És veterinari. El convidem a sopar. Aquests gestos de confiança són cosa de

l'antigor a casa nostra, per aquestes contrades encara és habitual.

3 • Dilluns, 3 de desembre de 2007

PARAKOU-GUESSOU SUD-PEHUNCO

Aquest any estreno mosquitera. Molt eficaç per eliminar els mosquits que inevitablement acaben entrant. Fora també en queden una bona colla.

Comencem a pedalar a les 11.00 h. Abans, però hem preparat l'equipatge, hem canviat divises per pagar els deutes, al Dominique, a l'alberg. Hem tornat a contactar amb els xicots que ens van dur fins a Parakou. Fem el trajecte per carretera fins a Guessou-Sud a uns 80 km al nord de Parakou. Iniciem l'itinerari trepitjant terra vermella (laterita) des de bon principi.

El trajecte segueix una orientació cap a l'oest. No és gaire planer, ja que contínuament fa una petita sinuositat, amunt i avall.

De la jornada només destacar tres situacions. La primera una trobada amb un reparador de paraigües ambulants. Tot un personatge que ens dóna molta conversa i dades sobre el país i de l'itinerari. Segon la trobada amb unes dones *peuls* (poble nòmada) en un pou d'aigua. Aquest fet ens l'havia anunciat el reparador de paraigües. Tercer una gran concentració de gent en un dels poblats que creuem degut a un enterrament.

Arribem a Pehunco a les 17.00 h, coincidint amb la sortida del col·legi. Espectacular l'interès de la quitxalla en poder veure i contactar amb uns "baturé" que viatgen en bicicleta. Davant i dins del pati de l'hotel on ens allotgem es concentra una bona representació d'escolars. L'atracció, val a dir, és mútua.

88,25 km	17,79 km/h	5 h 01 min
----------	------------	------------

Ramon Bramona, el més veterà del grup, ha patit les conseqüències d'haver estat sis setmanes sense pedalar, per qüestions, diguem-ne, de feina. També cal afegir-hi una anomalia en la transmissió de la bicicleta. L'endarreriment respecte al grup mai ha anat més enllà del camp visual. La cadena funciona perfectament, després de netejar-la i posar-hi una mica d'oli.

A l'hotel *Le Prestige* no hi aigua corrent, en canvi hi ha restriccions d'electricitat. El fluid elèctric arriba a les set. La dutxa la fem pel mètode africà, amb una galleda. El sopar a base d'espagueti i "mouton" és força abundant i una mica picant.

4 • Dimarts, 4 de desembre de 2007

PEHUNCO-NATITINGOU

Esmorzem en el mateix hotel. Una *omelette* i cafè. Hem de voltar mig poble per trobar aigua mineral. Esgotem les existències de la botiga (6 botelles de 1,5 litre). Iniciem la jornada amb objectiu Natitingou. El paisatge segueix bastant monòton amb petites pujades i descensos. Com a fet més rellevant del dia ha estat desestabilitzar el curs normal d'una escola quan els 270 alumnes han abandonat el pati del col·legi per

venir a veure de prop els "batures" i de ser possible poder fer una encaixada de mans. Tot un esdeveniment per les criatures.. i per nosaltres.

En arribar a Kounde, ja amb 40 km recorreguts, l'itinerari fa una inflexió, per orientar-se més al sud. Aprofitem per menjar i beure (arròs i begudes ensucrades).

Des d'aquest punt les ondulacions del terreny són més pendents i de més llargària ja que hem de creuar una petita carena, fent minvar la bona velocitat mitjana que hem dut fins ara. Sobrepasat aquest escull el descens es perllonga i ens fa recuperar forces i temps.

En arribar a la cruïlla a Natitingou ens trobem una carretera perfectament asfaltada fins al centre de la ciutat. A les 16.30 h ens instal·lem a l'hotel de la *Bourgogne*, regentat per una senyora francesa des de fa 17 anys.

98,68 km	17,40 km/h	5 h 44 min
----------	------------	------------

Natitingou s'aplega al voltant d'una gran avinguda d'uns 50 m d'amplada de més d'una dotzena de quilòmetres amb majoria d'edificis molt elementals, i en que els més sòlids i moderns no disposen de més d'una planta pis.

La temperatura d'aquestes dues primeres jornades ciclistes, tot i ser força alta (entre 30-40°) és molt suportable. La capa de núvols primers impedeix el rigor del sol de migdia.

Sopem en un "xiringo" del carrer. Al vespre la mestressa ens dóna una lliçó magistral sobre les possibilitats de la zona.

5 • Dimecres, 5 de desembre de 2007

NATITINGOU-KOBLI

Vam aconseguir un bon preu a condició de no fer servir l'aire condicionat. No ha fet gens de calor, i a la matinada estem tots amb alguna flassada degut a la fresqueta de fa.

Prenem direcció nord sobre l'asfalt fins a la propera cruïlla a Boukoumbé. La pista està en molt bones condicions, que ens permet una velocitat moderada amb un esforç no excessiu.

La ruta està poc transitada. Pocs vehicles de 4 rodes (comptats amb els dits de la mà), bastants motos (particulars o taxi) i menys bicicletes. A la bicicleta africana dels pedals només i resta l'eix per impulsar les bieles i ha perdut els frens. Per això a les baixades van a peu i a les pujades també, degut a la manca de canvi de velocitats. Només són útils pels trams planers o per transportar càrregues.

Quan són les 11.00 h arribem a Boukoumbé en ple País Somba. Hem recorregut 50 km. Mengem (espagueti i arròs), bevem i descensem, de tot una mica, sense abusar.

Al poc de reprendre la marxa tenim l'oportunitat de visitar una casa Somba. Continuem per la pista, que des de Boukoumbé transcorre paral·lela i molt propera a la frontera de Togo. Des de Korontière continuem per un camí de poca amplada que només

permet el pas de vehicles de dues rodes. Triem l'opció que passa per Kouya sempre orientats al nord per una vall bastant fèrtil en la que anem trobant un seguit d'assentaments Somba. Anem preguntant sovint, més per iniciar conversa que per orientar-nos. Des de Korontière fins a Kobli només ens creuem amb persones que majoritàriament circulen sobre la bicicleta. Camí molt entretingut, sorra, estret i molt transitat. Plantacions de cotó.

Molt a prop de Kobli ens creuem amb una gentada, que suposem, venen del mercat. Kobli (Cobly) resulta ser un indret amb molta gent i color, almenys pel carrer principal. Són les 16.30 h.

Cercant el campament, el trobem amb aparença d'abandonament. Aviat ens orientem fins un altre indret alternatiu, també sembla un campament. La noia que remena les cireres és togolesa, el seu nom Sophie. Ens atén mot cordialment, neteja les habitacions, posa aigua en galledes, pren nota pel sopar... sempre amb un somriure d'orella a orella.

No hi ha electricitat. Diuen que fins a les sis. Puntualment disposem de subministre, ja remullats pel sistema africà.

95,20 km	16,79 km/h	5 h 46 min
----------	------------	------------

A Korontière dúiem una mitjana excel·lent superior a 19 km/h. El seguir el caminó l'ha fet baixar radicalment. Ha merescut la pena.

6 • Dijous, 6 de desembre de 2007

KOBLI-TANGUIETA

Hem dormit en tres habitacions annexes a l'establiment on ens hem acollit, que també és un *dancing*. Per sort aquesta nit no ha hagut festa. Ens llevem a dos quarts de set, per intentar sortir a les set. A les set el recinte està tancat. La Sophie (la responsable) no respon a les nostres trucades. Estem sense bicicletes. Encara no hem pagat el sopar i l'habitació. Ningú en sap res de la Sophie. Procurem no perdre la calma. Sense posar-se nerviós, sense pressa els problemes deixen de ser-ho al cap de poca estona.

Com era d'esperar apareix la companya de la Sophie, que ha anat a portar aigua. Tot seguit arriba la Sophie a la carrera. Prenem les bicicletes i paguem.

Ens acomiadem i anem a la recerca d'alguna cosa per esmorzar. El Raimon ha decidit abandonar un mallot vell per a benefici de qui el trobi.

Mentre anem pel poble amunt i avall per trobar aigua mineral per a la jornada veiem de lluny una mossa que agita una peça de roba. La Sophie creu que ens ho hem oblidat. Li aclarim que s'ho pot quedar.

L'objectiu d'avui és la població de Tanguieta, a la porta del parc nacional de Pendjari, però volem anar-hi fent un petit tomb passant per Matéri.

La ruta és una continuació de la d'ahir, passant per Tapoga i Nodi. El camí gairebé exclusiu per les dues rodes. Els pocs vehicles de quatre rodes que circulen ens omplen els sentits de terra africana en suspensió:

ulls, narius, boca i tots els porus queden impregnats de pols.

Molta gent en direcció a Matéri, sobretot dones, avui hi ha mercat. Tothom va ben vestit, fan goig, en contrast amb nosaltres que duem una bona capa de pols pel damunt. Les salutacions són constants: "Bien venue" "Bien arrivée", ens diuen.

A Matéri fem un refresc. Ens porta força estona trobar un local on hi hagi beguda en fresc. Ja hem recorregut prop de 30 km. Ens en resten disset per entrar amb la carretera cap a la frontera amb Burkina Faso. Per aquesta regió sembla que ens diuen "yovo" (home de pell blanca).

Arribem a la carretera. Ampla, molt ben conservada. Hem de seguir-la en direcció sud. Per aquí ja sentim que en diuen "cadeau" (regal). Ja hem arribat a la "civilització".

A l'entrada de Tanguieta (a 2 km del centre) hi ha el campament Baobab que ens va recomanar la mestressa del *Bourgogne* de Natitingou.

60,53 km	17,58 km/h	3 h 30 min
----------	------------	------------

Dinem al Baobab i ens instal·lem, Acollida molt cordial i diligent, efectius. En mig hora tenen el dinar a taula. Fem preu amb un guia, en Jacques. La suma de la taxa d'entrada al parc nacional, l'hotel (sojorn), el vehicle, el guia i el carburant és de 300.000 FCA (uns 100 euros/persona).

Hem d'anar al centre per comprar menjar per al picnic dels dos dies següents. Ho fem amb moto-taxi a 150 FCA per persona. Aprofitem per anar a una sala d'internet, on ens hem adaptar a un altre format de teclat. Tornem a sopar al campament: un bon plat d'espagueti i "poulet a la bicyclette". Els litres de cervesa que prenem només els supera els quilòmetres d'espagueti que deglutim.

7 • Divendres, 7 de desembre de 2007

TANGUIETA-PN PENDJARI

L'horari de la jornada l'ha establert el Jacques. Llevar-nos a les cinc, esmorzar a la mitja i sortida a les sis. Deixem les bicicletes i part de l'equipatge al campament.

De Tanguieta prenem el camí (pista africana) fins a Batia, on hi ha l'entrada al parc nacional, que dista 40 km. Tenim l'oportunitat de tornar saludar a la mestressa del *Bourgogne* en coincidir a l'entrada.

La quota d'entrada és de 10.000 FCA cada persona més 3.000 FCA pel vehicle. La ruta segueix cap al nord fins a la frontera amb Burkina Faso. Els que l'any 2000 vam anar al Niokolo Koba (Senegal) esperem que no sigui una presa de pèl com fa set anys. No triguem gaire estona en confirmar les bones expectatives, ja que trobem de manera consecutiva: antílops, mones, facoquers, elefant (en singular) i fins i tot en una de les petites llacunes, que anomenen "mares" podem albirar hipopòtams i cocodrils.

La nostra manera de visitar el parc, bastant passa volant, no permet veure els animals més cobejats com són els lleons, guepards i altres felins. Per tant, ens

donem per satisfets. Una cosa és veure, a certa distància, animals salvatges, i l'altra és fer fotos representatives de nivell i qualitat regular.

L'hotel del parc és una àrea de campament típica amb una zona central de serveis central i els bungalous al seu voltant. Ens instal·lem i anem fer el picnic sobre un pont rudimentari que hi ha sobre el riu Pendjari. Estem a cavall entre Benin i Burkina Faso. A l'hotel hi ha un equip de TVE rodant un programa sobre la biosfera que s'emetrà a principi del 2008.

Tornem al campament a reposar i esperar i esperar a les 16.00 h quan farem un altre tomb per intentar veure altres animals. La passejada d'unes tres hores resulta bastant infructuosa motivada principalment pel foc que estan provocant en les herbes de la sabana. La crema de la vegetació es fa de manera controlada per aconseguir dos objectius. El primer és cremar la vegetació més espigada que els animals ja no mengen, originant la mateixa cendra un fertilitzant de la terra que nodrirà l'herba tendra que neix en uns 15 dies, just quan comença la temporada turística pels voltants de Nadal. El segon objectiu és permetre la visió dels animals que l'herba alta oculta als ulls dels turistes.

El Jacques ha fet indagacions sobre la possibilitat del pas directe fins a Kérou que en altres èpoques està impracticable. No obstant, el nostre equipatge està a Tanguieta, fet que ens obliga a retornar.

8 • Dissabte, 8 de desembre de 2007

PN PENDJARI-BANIKOARA

La nostra preocupació està en com organitzar la segona setmana. Dirigir-nos cap al sud ens sembla poc atractiu pel fet d'haver massa concentració d'habitants i de trànsit de vehicles, a més de no conèixer cap indret sense asfalt i la costa no dona massa joc per a la bicicleta.

Per anar cap al nord la carena de l'Atakora és una barrera que ens obliga a fer una gran volta, al marge de recollir les bicicletes i la resta d'equipatge que tenim a l'hotel a Tanguieta.

De bon matí... sorpresa! Les bicicletes i l'equipatge han aparegut a l'hotel Pendjari. Miracle? No, en Jacques ha fet el viatge de nit per dur-los fins aquí. Aquests beninosos no deixen de sorprendre'ns positivament. Això ens permetrà seguir la pista al límit del parc en direcció nord fins a Kérou.

Tornem a la recerca dels animals salvatges. Encara que ens diuen que al parc hi ha 2.700 elefants i 400 lleons no veiem ni la mostra. A quarts de deu, en vistes del poc èxit, decidim orientar l'itinerari cap a Kérou. En Jacques ens amenaça amb sis hores de coctelera dins del vehicle. A les onze som a la pista al marge del parc, que hem de seguir. En dues hores de sacsejades arribem a Konkombri on parem a fer un mos. És l'entrada del parc situada al nord. Els habitants d'aquest poblat viuen en condicions molt primitives.

Continuem per la pista que empitjora i fa la marxa encara més lenta. Dues hores i mitja després arribem

a una barrera d'entrada al parc W. Resulta que hem anar a parar a Banikoara, uns 70 km al nord de l'indret on pensàvem que ens duia el guia. Tan se val, haurem d'organitzar i planificar de nou un hipotètic itinerari. De fet, nosaltres estem dins de la normalitat: la planificació contínua.

A les 17.00 h entrem a Banikoara. L'alberg està al centre, però és massa sorollós. Anem a raure al motel *Nan'gourou* que està a les afores en direcció a Kandi. Abans de sopar fem conclave per analitzar les diverses opcions i adoptar la més coherent. La coherència i el seny s'imposa a la rauxa. Anirem en direcció al sud. D'aquesta manera tindrem una certa continuïtat de l'itinerari sobre la bicicleta, sense cap interrupció amb diversos trasllats amb vehicles de 4 rodes. Anant cap al sud, també ens anirem apropant a Cotonou, escurçant el trajecte des de la frontera de Níger, que és de 730 km, a la vegada que també anirem abaratint el transport fins a Cotonou.

9 • Diumenge, 9 de desembre de 2007

BANIKOARA-KÉROU

Tornem enrere fins a la cruïlla amb la carretera (sense asfalt) que duu a Kérou i Pehunco. Hi ha moviment d'obra pública i equips de topògrafs que estan treballant per dur a terme la pavimentació de la carretera entre Banikoara i Kandi. En un plafó informatiu hi ha el llistat de països que participa en el projecte, entre molts altres, Espanya.

Hem canviat 100 euros al motel. Carreguen aigua i seguim la pista, molt ampla, que segueix direcció sud-oest. Primer la marxa és descaradament lenta. De mica en mica accelerem. Només fem una aturada quan duem 50 km.

Arribem a Kérou a prop de la una de migdia. El Leo convida a una beguda, és el seu aniversari (34). És molt aviat, però no tenim alternativa millor, ja que l'altra fora doblar el trajecte fent 70 km més fins a Pehunco.

72,43 km	18,89 km/h	3 h 52 min
----------	------------	------------

A Kérou hi ha un únic hostel. També es pot anar a trobar un local d'uns capellans francesos amb servei molt rudimentari.

La rebuda per part del responsable de l'establiment no és gens cordial, contrasta molt amb tot allò que hem trobat fins ara. Bastant malcarat i poc dialogant. Demanem una habitació per dos i una per tres. La resposta eixuta és que només hi ha habitacions per a dues places a 7.500 FCA, que en podem agafar tres. Insistim, fins que ens permet posar-nos tres en una habitació, no ofereix matalàs ni altra alternativa. Francament, amb aquest caràcter hauria de canviar d'ofici.

Arribar a migdia et permet descansar, també aborritte de solemnitat, veient passar el temps. Sempre hi ha un esdeveniment que t'ajuda a fer-ho més amè. A l'entrada de l'hotel hem coincidit amb un personatge que es presenta com a cap de la gendarmeria a Kérou. Vol que anem a fer-li una visita a la tarda.

A les sis som asseguts al seu despatx complint amb la formalitat d'un cordial interrogatori amb presa de dades dels passaports, incidint amb les edats de cadascú i un breu discurs sobre el comportament de la gent del país. Dubtem si ho fa en compliment del seu deure o per avorriment.

Vaig llegir en el magistral Ébano de Kapucinsky que sovint es diu que els europeus van dividir Àfrica d'una manera bastant aleatòria en 53 països, quan en realitat el que van fer és fer agrupaments de les més de 10.000 ètnies sota el mateix sistema de govern. D'aquí l'origen dels constants conflictes en molts països ja que l'ètnia dominant s'imposa a totes altres. Nosaltres anem comprovant en el nostre viatge itinerant les diferents faccions de la gent que va canviant constantment. Hem observat dones amb la cara totalment tatuada, altres amb braçalets i collars, així com un incessant canvi de la tonalitat del color de la pell. Per les rodalies de Kérou són negres com el carbó.

10 • Dilluns, 10 de desembre de 2007

KÉROU-PEHUNCO

La distància entre poblacions on hi ha establiments per a pernoctar queda relativament curta degut a l'orografia del terreny, pràcticament sense importants desnivells. Aquesta distància està sobre el 70 km. Fer dues etapes en un sol dia, encara que no està fora de les nostres possibilitats, no ens acaba de convèncer. Tot i això, iniciem la jornada amb la secreta idea de fer dues etapes en un sol dia.

La carretera és prolongació de la que vàrem seguir ahir, però hi ha menys trànsit, és a dir, quasi nul. Tenim la pista a la nostra exclusiva disposició. Només trobem uns pocs camions carregats amb enormes volums de cotó.

Durant el recorregut no trobem ni un indret amb la possibilitat de degustar cap tipus de fruita. També és bastant laboriós trobar alguna beguda fresca.

En una esplanada veiem una aula a l'aire lliure que consta d'un paraments de canyes que delimita tres costats deixant-ne un de lliure per l'accés. Hi ha un mestre amb els seus deixebles asseguts en tres rengleres d'uns 10 nens i nenes, tots barrejats. Interrompem la lliçó per un breu espai de temps, per intercanviar quatre paraules amb el mestre. Els alumnes, molt disciplinats, no obren la boca.

Entrem a Pehunco a la una. Constatem que és massa tard per continuar fins a Djougou i que la prudència aconsella quedar-nos a Pehunco. Abans d'instal·lar-nos a l'hotel *Le Prestige* (que ja vam ocupar fa una setmana) parem a hidratar-nos a base de fermentat de cereals. Com no tenim cap reparació per fer haurem de passar la tarda jaient.

76,87 km	19,17 km/h	4 h 02 min
----------	------------	------------

Poc més tard de les cinc, acabades les classes, ens envaeix una riuada de canalla que omple una de les nostres habitacions. Són més d'una dotzena, que salten, ballen, van amunt i avall plens d'excitació.

Des d'ara no tindrem temps per l'avorriment. Anem a fer un tomb pel poble amb tot un seguici. Som l'atracció del dia, o potser de l'any. No deuen veure gaire "tabures" i menys viatjant amb bicicleta per aquestes contrades.

11 • Dimarts, 11 de desembre de 2007

PEHUNCO-DJOUGOU-SAVALOU

Deixem Pehunco a les 8.30 h. Prenem la pista en direcció a Djougou. Al principi la ruta és força solitària, tant en nuclis habitats com en trànsit rodat. Mica en mica van proliferant les motos, algunes de les quals ens creuen a velocitat excessiva i a distància curta, posant en perill la nostra integritat física. També augmenta el nombre camions que originen una polseguera tremenda.

Les furgonetes que circulen van carregades "al límit de l'impossible" amb 12 ó 14 persones a l'interior, la baca carregada a més no poder (2 m d'alçada) i 4 ó 6 persones per sobre els paquets de la baca. Tot una bogeria, molt a la africana. S'aprofita al màxim qualsevol vehicle que sigui capaç de circular. Els vehicles aturats en pana també sovintegen.

Abans de la una arribem a Djougou.

76,26 km	20,56 km/h	3 h 44 min
----------	------------	------------

Ens hidratem amb "beninoise". Dinem. Prenem un vehicle per fer el trajecte fins a Savalou seguint la carretera asfaltada que discorre a prop de frontera amb Togo. El recorregut és d'uns 230 km.

Avui ha estat el primer dia que la calor ha començat a ser d'importància. Hem menjat papaia. És complicat trobar fruita. Només vàrem tastar una síndria a Kobli, on la venedora va rentar-la abans de tallar-la (haurà rebut instruccions de l'amic Fuchs?).

12 • Dimecres, 12 de desembre de 2007

SAVALOU-ABOMEY

Ahir vàrem preparar tota l'estratègia per fer la llarga etapa entre Savalou i Abomey. Vàrem demanar l'esmorzar per a les 6.30 h per posar-nos en marxa entre 7.00 i 7.30 h, avançant-nos en una hora a la que és habitual. D'aquesta manera farem el primer tram del trajecte amb una temperatura més agradable.

Per anar fins Abomey tenim diverses alternatives. La primera és anar directes per la carretera asfaltada RN2 passant per Dassa i Bohicon com a poblacions importants amb un recorregut d'uns 90 km. La segona és seguir per una pista important sense asfalt fent un gir a l'oest fins a la frontera amb Togo on canvia de direcció fins Abomey amb un recorregut d'uns 120 km, La tercera és dirigir-nos directament cap al sud enllaçant diverses pistes secundàries i camins sense grafiar al mapa passant per Konkondji i Monsourou, amb una longitud indeterminada que estimem entre 90 i 100 km.

Triem la tercera opció després d'assabentar-nos que possible aquest itinerari. També ens informem meticulosament sobre com sortir de Savalou per

aquest itinerari sense fer marrades: “Després de la gasolinera, hi ha una església, prendre el primer carrer a la dreta”. Ja enfilada la cruïlla ens diuen “Pujar la *colina* i seguir pel primer trencall a l’esquerra tot baixant-la”.

Seguim al peu de la lletra les instruccions. El Raimon, el Gustau i jo ens aturem al desviament. El Ramon amb la seva preocupació de guanyar terreny a la baixades per compensar el seu dèficit pujant passa de llarg. El Leo el segueix.

Esperem que es donin compte de error i tornin enrere, ja que si anem al darrere ens veuran de reüll i seguiran endavant. Tot el podem fer (i fem) és enviar-los missatges amb els motoristes que segueixen la ruta de l'oest. La majoria de motos no van més d'1 km enllà. El Leo torna als 20 minuts amb un tomb afegit de 8 km. El Ramon triga més d'una hora, ha fet 19 km. Nosaltres tan sols dos. No ha servit de res la matinada.

Prenem la pista que és molt agradable, poc transitada ja que no és apta per a turismes, però les motos són abundants i sovint a massa velocitat. De fet, en el mapa només hi ha representats quatre pobles, però a peu de camí hi ha nombrosos petits assentaments on els seus habitants ens saluden amb eufòria al nostre pas. Fem una aturada en un poblat on estan elaborant mandioca. Ens fan una explicació de tot el procés de producció. Anem trobant bastants llogarrets on ens podríem aturar, però no cal oblidar que vulguem o no també tenim una component esportiva dins del viatge i un destí on trobar allotjament sense recórrer a mitjans de fortuna. De fet el recorregut que fem en un dia en podríem esmerçar-n'hi tres o quatre, però no cal interferir en la intimitat de cada poble o de cada habitatge. També hi ha moltes escoles amb una infinitat de criatures escolaritzades. Ignorem les que no van o no poden anar a escola. Només fem dues aturades per hidratar-nos amb begudes ensucrades, en acabar l'etapa ja ens hidrarem a base “Beninoise” de 63 cl i 5% d'alcohol. Una breu parada per reparar una punxada (la única).

Arribem a Abomey per una pista secundària quan són les 17.00 h. Ens instal·lem a *Chez Monique*.

El paisatge a anat passant de mica en mica de sabana a territori amb molta vegetació tropical.

100,44 km	16,64 km/h	6 h 09 min
-----------	------------	------------

13 • Dijous, 13 de desembre de 2007

ABOMEY-LOKOSSA

Ha arribat el moment de dividir el grup. Ramon, Raimon i Leo demà volen cap a Barcelona. El Gustau i jo ho farem diumenge. Encara anem plegats a fer una visita als antics palaus dels reis d'Abomey. En acabat ells prendran un vehicle cap a Cotonou. Nosaltres dos seguirem a cop de pedal cap al sud. Pretenem passar per pistes sense asfalt. La primera fita d'avui es diu Agbangnizoum a 16 km. Es fa difícil memoritzar i pronunciar aquest topònims, i quan l'aprens l'has de canviar pel següent. Una

vegada tenim enfilada la ruta des de la sortida d'Abomey no hi problema d'orientació. L'únic enrenou el segueixen provocant les motos, que en determinats trams, són molt nombroses a més de circular a massa velocitat pel tipus de via. Totes empolsinen l'ambient.

Els camions són molt pocs, però aixequen un núvol de pols terrible per la seva magnitud, excepte un que en veure'ns aturats al marge esperant rebre la patacada de pols, ha reduït la velocitat fins a tal punt que no ha aixecat ni un bri.

Des d'Agbangnizoum anem demanant pel camí de Lalo, que suposem 15 km enllà. Al mapa el senyala com a “pista carrossable” (sense distància en km). Doncs no dista 15 km si no que quasi 25 km amb diversos trams amb maquinària d'obres públiques treballant en la consolidació del ferm, ara bastant flonjo, inestable i lent per circular-hi.

Hem sortit d'Abomey a prop de migdia i assolim Lalo després de trescar dues hores i mitja. Ens hem de recuperar de l'esforç i de la soledat que espetega damunt nostre. Mengem i bevem.

Volíem arribar fins Dogbo-Tota per continuar demà fins a Ouidah. Entrem a Dogbo-Tota quan duem recorreguts quasi 60 km. Ens retrobem amb l'asfalt.

L'auberge Paradis és complet. Ens adrecen cap al Flambayant, que pedalant i preguntant el trobem isolat a peu de carretera a 10 km al sud de Dogbo. Prenem una beguda però preferim seguir fins a Lokassa on tindrem més alternatives. Hi arribem a les 17.15 h. Anem a raure al l'hotel *la Madeleine* a una habitació *ventilée*.

83,81 km	18,54 km/h	4 h 34 min
----------	------------	------------

L'hotel *la Madeleine de Lokossa* és elegant i massa car per a la nostra migrada butxaca (en CFA), però no estem en condicions ni és hora d'anar amunt i avall comparant preus. Ens costa 15.000 *cefas* l'habitació per no fer ús d'aire condicionat. Compensem amb el sopar en una parada ambulat per 100 FCA el plat d'espagueti amb llegum.

14 • Divendres, 14 de desembre de 2007

LOKOSSA-OUIDAH

Encara és fosc quan el sistema d'arrancada i els motors al ralenti dels vehicles de hotel inicien la serenata matiner. Tot just despunta el dia que comencen a circular les motos. Al carrer encara no hi ha les parades ambulants de menjar. Només trobem uns esquifits plàtans.

El refredat que pateix el Gustau ens aconsella seguir el camí directe per l'asfalt mentre la intensitat del trànsit i la bogeria d'alguns conductors no ens aboqui a prendre una alternativa diferent.

Entre Lokossa i Comé anem bastant tranquils. A partir de l'entroncament augmenta el trànsit i en conseqüència el nombre de ximplers que corren massa. Rodem per la vorera i a voltes pel camí de vianants.

El panorama canvia totalment: vegetació de verd intens, aigua. Creuem el llac Ahéme.

Entrem a Ouidah a un quart d'una per una carretera local sense trànsit, però plena a vessar d'estudiants que surten de classe. Al centre de la vila trobem l'hotel Oasis on anem a parar.

68,27 km	20,98 km/h	3 h 17 min
----------	------------	------------

15 • Dissabte, 15 de desembre de 2007

OUIDAH-COTONOU

La proximitat de l'Atlàntic es fa notar amb la temperatura més alta i humitat al límit de la saturació. Passem la nit amb força calor en una habitació en que no funciona el ventilador. N'hi ha hagut de pitjors.

Des d'Ouidah anem a trobar el litoral a uns 5 km. El seguim per una pista idíl·lica paral·lela a la platja: un veritable passeig marítim. Hi ha una corrua de cabanes de pescadors agrupades formant petits nuclis habitats.

Si fins ara érem "batures" o "yovo" ara tenim nom i cognom, som "yovo cadeau" o més familiar "cadeau" a seques. Fem una única aturada (al marge de les fotos) per prendre un deliciós coco.

Ja dins de l'estens Cotonou preguntem en un hotel. Demanen 30.000 FCA. En l'alberg "la lune de miel" fem preu per 7.500 FCA. Abans però anem fins l'aeroport per recuperar les caixes on arribem 4 minuts abans de migdia, hora convinguda amb el guarda de seguretat François Badalu.

40,26 km	16,27 km/h	2 h 31 min
----------	------------	------------

Telefonem al François. Ens respon que arriba "tout suite". Ens porta les caixes de cartró. Empaquetem les bicicletes i les deixem a la custòdia del François i els seus companys. Fa el torn de 14 a 21 hores. Ens diu que a la matinada ell no hi serà, però que preguntem als seus companys, i que no hi haurà cap problema per recollir els paquets. Pactem dues motos per tornar a l'alberg, que dista uns 2 km, per 500 FCA cada moto. A meitat de trajecte els molt espavilats ens demanen 1.000 FCA. Els hi ordenem que s'aturin i diem que anirem caminant sense pagar res. S'avenen a raó i acabem el recorregut.

Al vespre contactem amb un motorista per a les tres de la matinada. Seran 2.000 FCA.

16 • Diumenge, 16 de desembre de 2007

COTONOU-CASABLANCA-BCN

L'habitable on passem la nit sembla més una sauna que un dormitori. Evidentment fa molta més calor dins que al pati. El soroll del ventilador i les fortes ventades que provoca molesten bastant. El posem en marxa a estones. Millor passar la nit descansant i dormint a estones mig entresuat que a l'aeroport.

A les tres ens espera la moto al carrer. Fem el trajecte fins l'aeroport pels camins de sorra sense gens de

trànsit. Fins i tot sembla que hi hagi menys sorra que de dia.

Troblem les caixes. Els companys del François, que estan clapant recolzats a les taules, no hi posen cap inconvenient, tal com ell ens havia anunciat. El tràmit de facturació i altres controls es fan de manera molt fluida, tant que als 50 minuts d'haver deixat l'alberg ja som a la sal d'embarcament.

L'avió hauria de sortir a les 5.20 h. S'enlaira a les 6.30 h. Fa una escala tècnica a Accra (Ghana). Això escurçarà la llarga espera a l'aeroport de Casablanca.

AT 552 – COO – CMN – 0520 -1035

AT 962 – CMN – BCN – 1640 -1945

L'estada a l'aeroport de Casablanca és en la nova terminal: moderna, molt lluminosa, funcional i enorme. No dóna la sensació d'estar en un aeroport africà.

Final

Un viatge fantàstic que ens ha dut a recórrer de dalt a baix quasi tot el país amb un recorregut de prop de 900 km per un grup i 700 km l'altre.

Hem pogut constatar la diversitat d'ètnies que formen el país per la canviant tonalitat del color de la pell, pels diferents tatuatges i les escarificacions (petites incisions a la cara). Totes han celebrat el nostre pas fugaç o la breu estada corejant els menuts "baturé" o "yovo" (depenent de la seva llengua dendi o fon) i els adults amb el "bien arrivée". S'han mostrat, sense excepcions amables i hospitalaris.

Amb molta satisfacció hem vist una proliferació d'escoles que abasta fins el racó més amagat i multituds d'infants i adolescents escolaritzats. Ens van dir que l'ensenyament és obligatori i gratuït.

És el país de les motos. N'hi ha arreu, força ben conservades i la majoria molt netes en contrast amb les bicicletes que són andròmines amb dues rodes.

El conjunt del viatge ha estat sensacional per les facilitats que el país i la seva gent ha ofert en tot moment i pel nivell de l'equip sense fissures que hem format, que ha estat capaç a base de fer constants improvisacions, trobar un itinerari genial.